

חיה בטויל

אך זה שאלוהים התאכזר לבחורה יפה כזאת*

התמתחה ברפואה פנימית בבית-החור לים טורוקה בכארישבע. החטיבה הפנימית שם נחשבת כאחת הטובות בין בתי-החולים בארץ, היא אומרת.

בטורוקה היא היתה מעורבת בהראת סטודנטים לרפואה. יחד עם פסיכיאטר העובד בבית-החולים זה, היא אירגנה קורס למיניו הארם, שלדבריה הוא יחיד במתכונתו בארץ.

אחת הסיבות שדירבנה אותי לע"סוק בנושא היתה ניסיוני כחולה, היא אומרת. הרופאים שטיפלו בי גילו חרס-יכולת מוחלט לדבר איתי על תפיס קוד מיני. הייתי בחרדה בקשר לזה, בשל ניתוחי פרקדירור שעברתי. אף רופא אחד לא שוחח איתי על כך.

נרגעתי רק אחרי שנוכחתי לדעת שגם בזה אני כמו כולם — יותר נכון, כמו כולם.

אנשים סיימו בית-ספר לרפואה, ולא שמעו מילה אחת על מין. כאשר חולה היה מספר להם על בעייה מינית שלו, הם לא ידעו איך לגשת לבעייה, בגלל חוסר-היכשרה וגם בגלל מבוכה אישית שלהם.

מטרתנו העיקרית בקורס הזה היתה לשבור את המבוכה, ולגרום לסטודנטים להרגיש בנוח בכל הקשור לנושא. במסגרת הקורס ראינו התלמידים חולים מהמחלקות השונות, והופתעו מהפתיחות הרבה שלהם. החולים שמחו שרופא שואל אותם שאלות בתחום זה. קשיש אחד, למשל, בן 80, התלונן: יש חשק, אין נשק...

לפני שנה סיימה חיה את ההתמחות ברפואה פנימית, ופנתה מייד להתמ"ח חות נוספת, בגסטרו-אנטרולוגיה (מחלות דרכי-העיכול). הר"ר פריג'וויץ: אני מרגישה שהעבודה שהייתי חולה משפיעה על ההתייחסות שלי לחולים. כאשר הם מודים לי בחום, אני אומרת להם: אתם מקבלים בריוק את היחס שאני הייתי רוצה לקבל מהרופא שלי.

לקורבנות הגל האחרון של הפוליו היא רוצה לומר שאסור לוותר. למבוגרים ביניהם יש בעייה גדולה יותר משלה, היא אומרת, כיוון שהיא גרלה עם הנכות, ואינה זוכרת את עצמה בריאה. להם קשה יותר. הם צריכים להסתגל למצב חדש, קשה.

לפני חודשים אחרים התחילה חיה לחוש בכאבים עזים בכרך, והתקשתה בהליכה. פתאום נזכרתי שאני נכה, היא אומרת, עד לאותו רגע הייתי כמו כולם. פתאום באו הכאבים והזכירו לי את המציאות.

בת 4: יושבת בדרך לנן

אותי להתמחות אצלו. הרביעי אמר מול טוב.

לשנה א' הגעתי עם קביום. כעבור שנתיים הצלחתי ללכת בלעדיותם.

היתה אווירה טובה בכיתה. הייתי כמו כולם. החברות שלי, אגב, מספרות לי שכאשר חן חולמות עלי כלילה, הן רואות אותי הולכת בצורה נורמלית. ככלל, אנשים המכירים אותי היטב רוי אים כי אדם רגיל, נטול כל נכות.

המצב היה שונה בפגישות עיוורות: בחורים היו רואים, דבר ראשון, את הצ'ליעה, ולפעמים מתעלמים מן הבחורה הנחמדה העומדת מאחוריה.

חבר רציני ראשון היה לי בגיל 23. יצאנו כמה שנים, נפרדנו, חזרנו, שוב נפרדנו, שוב חזרנו. לבסוף נפרדנו סופית. אני חושבת שהיתה לו בעייה לקבל את הנכות שלי.

חבר אחר שהיה לי היה רופא-שיניים, שאותו הכרתי בפגישה עיוורת, דרך ידידים משותפים. בפגישה השנייה שלנו, שאותה יזמתי אני, הוא סיפר לי שהוא חוזר מהפגישה הראשונה

בת שנה ושיבעה חודשים: נשענת שבועיים אחרי שקמה על רגליה

סיים פתאום שהם הולכים בקצב מהיר מדי, עוצרים ומכריזים: עכשיו נחכה לחיה.

בגיל 13 וחצי התחילה סידרה נוספת של ניתוחים. למסיבותיו של כ"ח תה"ח הביאו אותי באמבולנס, על אלונקה, כשאני בגבס מכף-הרגל עד החזה. קיבלתי אז פרס מיוחד על התמדה בלימודים, למרות הקשיים.

הסיבה לניתוחים היתה נקע של פרקדירור, אשר התהווה בגלל חולשת שרירי הירך. סידרת-הניתוחים הראה שונה לא הצליחה, ובגיל 16 אושפזתי שוב, כמו תמיד באסוף הרופא, לשם ניתוח קיבוע פרקדירור.

אחרי הניתוח התברר שאצטרך לשהות עוד חודשיים בגבס, שכיסה את הירך, האגן והבטן. היתה לי אפשרות להליכה קצרה בלבד, בעזרת קביום, או שכיבה. הבעייה היתה איך אשב בכיתה, בשביעית-תיכון.

המורה

הסמיקה

ל אמי היה רעיון: להביא מיטה לבית-הספר. במשך יותר מחודשיים שנים שכנתי בכיתה, ולא הפסדתי אף שיעור אחד ואף בחינה אחת.

היה אז סיפור: מורה אחת, שלא ידעה עלי, נכנסה לכיתה. כולם עמדו, כנהוג, והיא אמרה: מי זה שלא יכול לעמוד כשהמורה נכנס? כאשר נוכחה לדעת שהם מדוברים, היא הסמיקה.

הגנב בנה, וחזרתי לחיים רגילים, להליכה בעזרת קביום. הייתי פעילה בצופים, יצאתי למחנות-עבודה בקיבוץ צים ולרוב הטוילים. אני זוכרת טיול שבו הלכנו 10 קילומטר. כיום אני לא מצליחה להבין איך יכולתי לעבור את המרחק הזה על קביום.

באחת הפגישות הגענו, 10 חברה בערך, לקיבוץ. ירדנו מהאוטו, ואמרו לנו שהבינו לנו חדר, ובו רק שלוש מיטות. אמרו שמי שלא יצליח לתפוס לעצמו מיטה, יישן על הרצפה.

כולם פתחו בריצה, וגם אני רצתי. לא עלה על דעתי לנקש וכיוותית, מן הריצה, אחרי הישנה. תוך כדי הריצה נפלתי, ושברתי את עצם הירך. נזקקתי אז לניתוח נוסף, ושוב לגיבס, שהצריך שכיבה בכיתה. השבר לא התאחה, ובסוף השמינית, כאשר כולם נסעו לחול, או לכיפיים של אחרי-תעודת-בגרות, שוב התאשפזתי. זו היתה הפעם הראשונה שממש נשברתי.

המוראל הגבוה, שעליו שמרתי במשך כל השנים, נעלם. הייתי בריבאון. אין אכלתי, לא ישנתי, הרגשתי מיסכנה. שוב עברו עלי חודשים וחצי בגבס, מכף-הרגל ועד החזה. הפילוסופיה שלי לאורך כל הדרך היתה: זה המצב. אין מה לעשות, וצריך להפיק ממנו את החיובי שבו. כששכנתי בבית-החולים, למשל, אמרת לי עצמי יופי, עכשיו יש

בחורים

היו מתעלמים

את הבשורה שהתקבלתי לבית-הספר לרפואה קיבלתי כאשר הייתי מאושפזת בבית-החולים קפלו. בכ"ח קורנרופאים אמר האח הראשי: רבותי, הגברת התקבלה לבית-ספר לרפואה: התגובות היו שונות. רופא אחד אמר: את משוגעת. שני אמר: את עוד תצטערי על זה: השלישי עשה חשבון, שער שאסיים את הלימודים הוא כבר יהיה מנהל-מחלקה, ואמר שהוא יקבל

פני-המלאך של חיה'לה

לפני 28 שנים, כשהייתי תלמידת-תיכון, שימשתי כמדריכה בקייטנות-קיץ לילדים נפגעי-פוליו. ב"מכון-וייצמן" ברחובות. בין עשרות ילדי הקייטנה היתה ילדה בת 3 - חיה פריג'וויץ שמה. היא היתה, נדמה לי, הילדה הכי קטנה שם - יפה מאוד, בלונדית, חייכנית ומתוקה. אי-אפשר היה שלא לאהוב אותה. במשך השנים שכחתי את מרבית הפרטים הקשורים בקייטנה. זכרתי רק את פני-המלאך של חיה, או חיה'לה, כפי שקראנו לה.

אירוע בקייטנות-הקיץ לילדי-הפוליו (1960) היא היחה הילדה הכי קטנה...

כאשר פרצה מגפת הפוליו, נזכרתי בה שוב. הייתי סקרנית לדעת מה עבר עליה, מה מעשיה כיום. איתרתי את מיספר-הטלפון של הוריה ברחובות. היסטת לפני שהעזתי להיג. זו היתה הרגשה מוזרה, קצת מביכה - להיות אדם זר, המתעניין בגורלה של ילדה קטנה אחרי כלי-כך הרבה שנים. זה היה מרגש לשמוע את קולה בטלפון, ועוד יותר מרגש - למגוש אותה. היא, כמוכן, לא זכרה אותי.

מה בקשר למיני?

יה סיימה בהצטיינות את בית-הספר לרפואה בתל-אביב.